

Bemærkninger til lovforslaget

Lovforslaget tager sigte på at begrænse omfanget af varetægtsfængsling.

Varetægtsfængsling er et overordentlig alvorligt tvangsindgreb mod en person, som principielt skal anses for uskyldig. Derfor bør det i det højeste anvendes med største tilbageholdenhed.

Allerede for en halv snes år siden var det den almindelige opfattelse, at der forekom for hyppig anvendelse af varetægtsfængsling. En skærpelse af kriterierne blev forberedt, men inden de blev gennemført ved retsplejereformen i 1978, var omfanget af varetægtsfængslinger yokset yderligere. Nu viser det sig, at stigningen har været endnu stærkere efter 1978 – i direkte modstrid med reformens angivelige hensigt. Stigningen kan ikke begrundes i en tilsvarende forøgelse af den grove kriminalitet.

Når det således er åbenlyst, at anklagemyndigheden og domstolene ikke har efterlevet den hensigt, der var med de skærpede varetægtskriterier, må der tages højde for dette. Nærværende lovforslag skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Begrænsning af misbrug af særlige efterforskningskridt) (L 25) vedrørende ny § 812. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til dette forslag samt til forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Afskaffelse af totalisolation af varetægtsfængslede) (L 24) vedrørende § 770.

De indvendinger, der eventuelt vil blive rettet mod indførelse af et skøn (»kan forventes at medføre«) i selve varetægtskriteriet § 762, stk. 1, må besvares med, at skønskriteriet allerede eksisterer, at det ved forslaget alene flyttes fra stk. 3 til stk. 1, og at der samtidig ændres på det niveau, hvorom der skal skønnes.

At gøre en straf ramme og ikke den konkrete handling til kriterium for, hvor stort et apparat det offentlige stiller på benene, har justitsministeren overbevisende kritiseret og ironiseret over i anden sammenhæng. Denne argumentation har ikke mindre vægt, når det drejer sig om anvendelse af straf rammer som varetægtskriterium.

Ændringen af stk. 3 er en konsekvens af ændringen af stk. 1.

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag L 21 fremsat den 8. oktober 1981, se Folketingstidende 1981-82 (1. samling), forhandlingerne sp. 179 og sp. 916, tillæg A, sp. 247, og genfremsat den 19. januar 1982, se Folketingstidende 1981-82 (2. samling), forhandlingerne sp. 269 og sp. 1196, tillæg A sp. 481.

Da forslaget aldrig blev færdigbehandlet, og da den offentlige debat mellem den nye og den tidligere justitsminister i høj grad har drejet sig om omfanget af og kriterierne for varetægtsfængsling, finder forslagsstillerne det rimeligt på ny at give folketinget mulighed for at behandle forslaget.